

Загальносвітовий контекст освіти

Підготовка студентів ВНЗ в умовах інтернаціоналізації вищої освіти: досвід України і США

Олександра РОМАНОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент Українсько-американського гуманітарного інституту «Вісконсінський Міжнародний Університет (США) в Україні»

В умовах інтернаціоналізації вищої освіти, необхідності її докорінної модернізації, що диктується економічними і політичними змінами в суспільстві, Україна потребує освіченого громадянина із демократичними поглядами, з активною громадянською позицією, який постійно вчиться і самовдосконалюється [1]. У його підготовці особлива роль належить системі вищої освіти, завдання якої – навчити й сформувати компетентного фахівця, здатного адекватно реагувати на актуальні вимоги часу. Тому цілком на часі модернізація діяльності вищих навчальних закладів (ВНЗ), інтенсифікація змін навчальних планів, запровадження нових навчальних дисциплін, спекурсів. Виконання цих завдань підтримується нормативно-правовою базою України – Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»), законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти тощо.

Існує значний світовий досвід застосування в діяльності ВНЗ принципів міжнародної освіти та інтернаціоналізації вищої освіти. Відомі результати впровадження основ міжнародної освіти та інтернаціоналізації вищої освіти для вдосконалення діяльності зарубіжних ВНЗ, підвищення ефективності їхнього навчально-виховного процесу й наукової роботи, підготовки здатних до інтеграції в світове співтовариство фахівців міжнародного рівня. Цікавими є й результати використання вітчизняними ВНЗ передового досвіду зарубіжних університетів і коледжів у галузі міжнародної освіти та принципів її організації одночасно з вихованням морального, чесного, порядного й соціально активного громадянина нашої країни.

Реформування національної вищої освіти у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу вимагає від ВНЗ впровадження передового зарубіжного досвіду в освітній галузі [2]. В умовах глобалізації суспільства, зростаючої конкуренції, екологічних

і військово-політичних загроз подальшому існуванню життя на Землі ВНЗ України мають готувати не тільки грамотних, кваліфікованих фахівців-професіоналів, а й гуманних, моральних і соціально активних членів громадянського суспільства.

У зв'язку з цим розглянемо можливі заходи із соціалізації та подальшої підготовки студентів-менеджерів і студентів-підприємців до соціальної роботи під час їхнього фахового навчання в умовах інтернаціоналізації вищої освіти, а також досвід організації міжнародної освіти в США.

Нові методи і підходи в організації навчального процесу, використання передового світового досвіду в галузі вищої освіти належать до інновацій освітньо-педагогічного типу. Йдеться, зокрема, про:

- інновації за функціональними можливостями суб'єктів освітніх систем – нововведення-умови, що забезпечують оновлення як освітнього середовища, так і соціокультурних умов; нововведення – освітні продукти (педагогічні засоби, проекти, технології тощо); управлінські нововведення – нові рішення в структурі освітніх систем і процедурах управління, що забезпечують їхнє функціонування;
- інновації за масштабами їхнього поширення – нововведення в діяльності одного педагога, методичного об'єднання педагогів, у школі, групі шкіл, у регіоні, на державному рівні, на міжнародному рівні тощо; нововведення в діяльності одного викладача ВНЗ, факультету, всього ВНЗ, всіх ВНЗ регіону, держави, на рівні системи міжнародної вищої освіти; інновації в педагогічному процесі – нововведення в навчальному процесі, навчальному курсі, в галузі освіти, на рівні системи навчання, в управлінні освітнім процесом (освітою) тощо;
- інновації за типами взаємодії учасників педагогічного процесу – нововведення в колективному навчанні, в груповому навчанні, в індивідуальному навчанні (під керівництвом викладача), репетиторстві, в сімейному навчанні тощо;
- інноваційні зміни в особистісному становленні суб'єктів освіти – нововведення щодо розвитку певних здібностей учнів, студентів, викладачів-педагогів, а саме: розвиток і поліпшення їхніх знань, умінь, навичок, способів діяльності, компетентності тощо;

• інновації за соціально-педагогічною значущістю – нововведення в освітніх закладах певного типу, для конкретних професійно-типологічних груп педагогів і викладачів. До цих інновацій можна віднести такі етапи соціально-громадянського і суспільно корисного виховання студентів, як: соціалізація і підготовка їх до соціальної роботи (I етап) → реальна соціальна робота студентів під час їхнього навчання й одночасна підготовка активних членів громадянського суспільства (II етап) → реальна соціальна робота випускників ВНЗ протягом усього життя як активних членів громадянського суспільства (III етап) → постійне навчання й професійна перепідготовка, участь у суспільно корисній громадській діяльності, в тому числі благодійництві, наданні допомоги тим, кому вона потрібна, будівництві гуманного й справедливого суспільства, участь у міжнародній співпраці в період інтеграційних процесів (IV етап, протягом життя).

Необхідно виділити комплексні освітньо-педагогічні інновації, що поєднують різні типи педагогічних нововведень в системі освіти: створення інноваційних освітніх закладів – віртуальних ВНЗ, відкритих ВНЗ, міжнародних (спільних) закладів, зокрема закладів міжнародної освіти; створення програм міжнародної освіти – на основі поєднання зарубіжних і вітчизняних навчальних планів та програм з викладанням дисциплін як державною мовою, так і іноземною (англійською або іншою) мовою; створення інноваційних освітніх програм на основі нових інформаційних технологій, дистанційного та відкритого навчання, міждисциплінарних і багатодисциплінарних навчальних планів, індивідуалізації та інтенсифікації навчання.

Окремо виділимо інновації в сфері інтернаціоналізації середньої та вищої освіти. Вивчення та впровадження цих інновацій дасть можливість поліпшити навчальний процес, запозичити і творчо використати найкращий досвід світових освітніх систем і принципів організації міжнародної вищої освіти в умовах України.

Під час підготовки фахівців з вищою освітою в галузі міжнародної діяльності – міжнародних відносин і міжнародного права, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), міжнародного бізнесу (міжнародних менеджменту, маркетингу, підприємництва, торгівлі тощо), міжнародної економіки тощо – однією з головних вимог є досконале володіння як державною, так і іноземними мовами, вільне й грамотне використання мов у подальшій професійній діяльності. З метою поглиблення знань українських студентів з іноземних мов доцільно, на наш погляд, використовувати досвід міжнародних закладів освіти, в яких студентів вчать за навчальними планами і програмами як зарубіжних університетів та коледжів, так і місцевих, вітчизняних ВНЗ.

Відомо, що США є визнаним світовим лідером в галузі міжнародного бізнесу й міжнародних економічних відносин, тому досвід підготовки

в американських ВНЗ фахівців для міжнародної діяльності, як і сама американська система вищої освіти є досить цікавими і корисними [3; 4]. Саме США після Другої світової війни були ініціаторами створення так званих «міжнародних навчальних закладів» – середніх і вищих, призначенням яких було: по-перше, навчання американських громадян, які через певні причини перебували за кордоном; по-друге, навчання місцевого населення за американськими стандартами; по-третє, пропаганда переваг американського способу життя в інших країнах. Навчання в таких міжнародних закладах освіти одночасно здійснювалося за типовими американськими навчальними планами і програмами (англійською мовою) і, за необхідністю й погодженням із місцевою владою, за стандартами тієї чи іншої країни. Для контролю за якістю надання освітніх послуг міжнародними навчальними закладами американці створили акредитаційні комісії з міжнародної освіти, а діяльність цих закладів опікувалися посольства США та уповноважені ними освітні місії. Випускники міжнародних шкіл і ВНЗ отримували необхідні знання і практичну підготовку для подальшого продовження навчання та можливого працевлаштування як у США, так і в інших країнах світу.

Розглянемо особливості міжнародного (або спільного) ВНЗ в Україні, який надає вищу освіту за міжнародними програмами. Вони можуть бути такими:

1. Одночасне використання навчальних планів і програм університетів і коледжів США та інших країн і навчальних планів та програм українських ВНЗ (за Державними стандартами). А саме: навчальних планів і програм за Державними стандартами МОН України – українською мовою; навчальних планів і програм за стандартами американських університетів – англійською мовою; навчальних планів і програм за стандартами ВНЗ країн ЄС – англійською мовою; навчальних планів і програм за стандартами ВНЗ інших англійськомовних країн (наприклад, Канади, Австралії, Нової Зеландії) – англійською мовою; навчальних планів і програм за університетськими стандартами інших країн – мовами цих країн; навчальних планів і програм за Державними стандартами МОН України – англійською мовою; навчальних планів і програм за Державними стандартами МОН України – російською мовою (для навчання тих студентів, для яких використання російської мови в подальшій професійній діяльності є необхідним і вирішальним).

2. Залучення до освітньо-виховної та науково-дослідної діяльності українських і зарубіжних фахівців: викладачів із провідних університетів, коледжів, наукових центрів, успішних підприємців-бізнесменів, діячів культури і мистецтва та ін.

3. Мовами викладання доцільно обирати: українську, англійську, російську, а також мови інших країн. У навчанні студентів, особливо тих, хто

набуває фах у галузі міжнародної діяльності (міжнародні відносини і право, міжнародні економіка, підприємництво, бізнес, менеджмент ЗЕД, культури країн світу, іноземні філологія і література тощо), доцільно одночасно використовувати як українську мову, так і мови інших країн.

Навчання за професіями (спеціальностями) в галузі міжнародної діяльності варто здійснювати як державною мовою, так і обов'язково англійською мовою – студенти мають не тільки досконало вивчити англійську мову, а й уміти практично нею користуватися на лекціях, практичних і лабораторних заняттях, на семінарах, під час стажування в зарубіжних ВНЗ, міжнародних компаніях, організаціях, установах, на підприємствах. Доцільно, на наш погляд, навчати студентів-міжнародників ще й інших іноземних мов з обов'язковим читанням дисциплін (і проходженням теоретичної й виробничої практики та стажування) цими мовами. Вони мають писати й захищати курсові роботи та дипломні проекти іноземними мовами, обов'язково брати участь у зарубіжних і міжнародних студентських конференціях, тимчасово навчатися і стажуватися у ВНЗ тих країн, мова яких вивчається, використовувати ресурси зарубіжних посольств і представництв в Україні, направляти до них на рецензування курсові і дипломні роботи, написані іноземними мовами. Все це, безперечно, сприятиме підвищенню якості підготовки в українських ВНЗ фахівців із міжнародних спеціальностей; загальному зростанню інтелектуального, гуманітарного і культурного рівня студентів-випускників, а отже, й української нації; зміцненню міжнародних зв'язків і розширенню міжнародної кооперації в галузі освіти, науки і культури.

4. Особливості навчально-виховного процесу.

З метою подальшої інтеграції до світового освітнього простору кожен ВНЗ України має розробити власний Кодекс етики (положення про професійну етику) для визначення морально-етичних норм поведінки, регулювання взаємовідносин і співпраці всіх, хто причетний до діяльності навчального закладу: студентів, аспірантів, викладачів, співробітників, адміністрації [5, с. 257–260].

Студенти мають бути забезпечені правом на вільний вибір дисциплін, різних варіантів розкладу занять – це сприяє демократизації навчального процесу, надає студентам можливість самостійно планувати своє навчальне навантаження.

Така практика зумовлює потребу упровадження інституту консультантів-вихователів, які допомагатимуть студентам: орієнтуватися у виборі спеціальності і необхідних курсів (дисциплін), правильно обирати предмети (дисципліни) і формувати навчальний план за обраною спеціальністю (професією), розраховувати оптимальне посеместрове навантаження, раціонально використовувати навчальний час, самостійно навчатися і працювати в аудиторіях, лабораторіях, навчально-наукових підрозділах ВНЗ, попереджати та долати

стреси (що можуть виникати від перенавантажень та необхідності самостійно приймати життєво важливі рішення), обирати місце практики і подальшого працевлаштування, готуватися до тестів, іспитів (екзаменів) і заліків, правильно планувати відпочинок і дозвілля, обирати оптимальні фізичні навантаження (фізкультура, спортивні заняття), знаходити місце проживання під час навчання, розв'язувати поточні побутові проблеми тощо. Консультанти-вихователі виконуватимуть дуже важливу консультативну, професійно-орієнтаційну, виховну і, найважливіше, духовну місію, вкладаючи свої знання, енергію і душу в студентську молодь. Оптимальна кількість студентів, якими має опікуватися консультант-вихователь, залежить від різних чинників і може варіюватися від 2–3 до 5–7.

З метою запобігання зловживанням у ВНЗ необхідно правильно організувати проміжний контроль під час вивчення дисципліни (курсу, предмета) і провести кілька контрольних тестів протягом семестру та один підсумковий. Тож остаточна оцінка за знання з дисципліни (курсу, предмета) буде інтегрованою (сумарною) і надасть викладачу й адміністрації ВНЗ інформацію про участь студента в навчальній діяльності протягом усього семестру, рівень засвоєння матеріалу і його знань за кожною з частин дисципліни (курсу, предмета). У разі отримання сумарної незадовільної оцінки студенту необхідно знову обирати цю дисципліну (курс, предмет), оплачувати її за затвердженням у ВНЗ тарифом і ще раз складати тести (іспити).

Завдяки такому контролю з'являється можливість уникнути практики відрاهування студентів за неуспішність, вартість навчання у ВНЗ стає цілком зрозумілою, а сам процес оплати освітніх послуг – достатньо прозорим. Для цього потрібно обрахувати вартість кожного курсу (дисципліни, предмета), визначити мінімальне, середнє й максимальне навчальне навантаження студента протягом семестру (в кредитах і відповідній кількості дисциплін) і визначити вартість усіх дисциплін (курсів, предметів), що їх обирає студент у поточному семестрі. Звісно, під час розрахунку вартості кожного курсу мають враховуватися: його складність; кількість кредитів (і годин) в ньому; додаткові витрати, пов'язані з кваліфікацією викладача і кількістю студентів, які вивчатимуть цю дисципліну (курс, предмет); оплата комунальних послуг, оренди; відрاهування на сплату обов'язкових платежів; інші поточні витрати, пов'язані з освітньою діяльністю ВНЗ. Калькуляція витрат на навчання у ВНЗ є відкритою інформацією: вона може надаватися для ознайомлення всім споживачам освітніх послуг (абітурієнтам, студентам, їхнім батькам і спонсорам тощо), а також відповідним органам контролю.

Як приклад, розглянемо принципи організації міжнародної освіти в США. Міжнародні ВНЗ є зазвичай приватними, тому що фінансова незалежність приватних університетів і коледжів надає їм більше можливостей для відкриття філій, відділень і засну-

вання міжнародних інституцій в інших країнах. Мешканці будь-якого штату США навряд чи погодяться використати свої податкові кошти для відкриття навчального центру в іншій країні, але, вочевидь, вони не заперечували б, якби такий центр відкрив якийсь приватний університет або коледж. Загалом, приватним університетам і коледжам легше відкривати за межами країни дослідницькі центри й навчальні організації, що забезпечують студентів освітніми послугами чи навчальними програмами. Так, наприклад, університет Еморі має програми з міжнародної охорони здоров'я в різних країнах Африки, на Кавказі і в Азії, а його бізнес-програми використовують у країнах Європи й Азії [6].

Інший приклад – Міжнародний університет Шіллера [7]. Його центральний офіс розташований у США (штат Флорида, м. Ларго), а зарубіжні кампуси університету є в Лондоні (Великобританія), Хайдельберзі (Німеччина), Мадриді (Іспанія), Парижі та Страсбурзі (Франція), а також в Лейзіні (Швейцарія). Він пропонує велику кількість різноманітних програм підготовки молодших спеціалістів і бакалаврів у галузі адміністрування бізнесом та в галузі вільних мистецтв (гуманітарні науки): з психології, міжнародної економіки, міжнародних відносин і дипломатії; міждисциплінарні програми. У міжнародній освітній діяльності цей університет досить ефективно використовує дистанційні методи навчання. Найбільш популярними навчальними програмами є магістерські MBA-програми. Також Міжнародний університет Шіллера надає магістерські програми з планування фінансів; міжнародного бізнесу; міжнародного менеджменту в галузі міжнародного бізнесу тощо. Популярними є магістерські програми з міжнародних відносин і дипломатії, з комунікацій, з бізнесових комунікацій, з інженерних комп'ютерних наук тощо. Викладання здійснюється зазвичай англійською мовою і мовою тієї європейської країни, де розташований закордонний кампус. Для фінансової підтримки своїх студентів і заохочення найуспішніших серед них університет запроваджує власні гранти і стипендії, зокрема стипендію імені О.Пушкіна – для студентів з пострадянських країн (знижка в оплаті за навчання – до 30%).

Світові глобалізаційні процеси впливають і на вищу освіту, яка поступово стає не тільки міжнародною, але й інтернаціональною. Важливим для підвищення якості підготовки фахівців, відповідності їхнього професійно-кваліфікаційного рівня міжнародним ринковим вимогам і запитам міжнародного суспільства є розв'язання проблем інтернаціоналізації вищої освіти. Розглянемо, як приклад, досвід США, де інтернаціоналізація вищої освіти – це складний і суперечливий процес, у якому виділяються такі взаємозв'язані аспекти [3; 4; 6]: навчання іноземних студентів на території США; програми обміну викладачами і студентами із зарубіжними країнами; викладання широкого спектра навчальних курсів з політики, економіки і культури зарубіжних країн; вивчення іноземних

мов американськими студентами (з урахуванням стажування за кордоном); вивчення зарубіжних країн у міждисциплінарних програмах міжнародних і регіональних досліджень (area studies).

Багато ВНЗ США вживають серйозних заходів щодо інтернаціоналізації своїх навчальних програм, досліджень та освітніх послуг. Їх хвилюють такі проблеми, як поширення СНІДу та небезпечних інфекційних захворювань, наслідки глобалізації та економічних криз, шляхи вирішення міжнародних конфліктів тощо. Американська Рада з освіти (American Council on Education) приділяє велику увагу тому, щоб випускники американських ВНЗ одержували достатні знання та мовні навички і ставали ефективними громадянами світу в XXI столітті.

У 50–60-х роках XX століття в більшості основних дослідницьких університетів (та в деяких інститутах) були створені програми міждисциплінарних регіональних досліджень для вивчення країн Латинської Америки, Африки, Європи, Близького Сходу, Азії та СРСР. Увага зосереджувалась на опануванні їх мов та розумінні політичних, соціальних і культурних особливостей. В 1946 році виникла Програма Фулбрайта (заохочення студентських, викладацьких і наукових обмінів).

Холодна війна посилила інтенсивність цих зусиль. Федеральний уряд США значною мірою забезпечував фінансування програм, зокрема виділяв гранти на вивчення іноземних мов та регіональні дослідження.

Після закінчення холодної війни це фінансування скоротили. Через фінансові проблеми у 1980-х роках багато викладачів іноземних мов і фахівців з міжнародних проблем втратили роботу. Скоротилася на 10–40% порівняно з 1960-ми роками федеральна підтримка міжнародних програм. Відсоток студентів, які вступили на навчання іноземних мов, зменшився з 8,2% в 1990 році до 7,9% у 1998 році (це була лише половина порівняно з даними 1960 року).

Після терактів у вересні 2001 року в США знову різко зріс інтерес до зовнішнього світу. Глобалізація та загроза тероризму, очевидно, стали головними стимулами для розвитку процесу інтернаціоналізації вищої освіти в США. Представники американських університетів зазначають, що останніми роками у ВНЗ США значно підвищився інтерес до вивчення проблем міжнародних відносин на основі міждисциплінарних підходів. У деяких ВНЗ навіть створено посади проректорів з міжнародних відносин.

До числа американських університетів, які досягли успіхів в інтернаціоналізації своїх навчальних програм, досліджень та освітніх послуг, належить Університет Дюка в Північній Кароліні [6]. Цей дослідницький університет можна назвати міжнародним. Його керівництво переконане в тому, що в університеті репрезентований увесь світ; культура студентського життя стає міжнародною; міжнародним стає і освітній бізнес університету. За період з 1984 по 2004 роки кількість іноземних студентів тут збільшилася з 1 до 10%, також створено сім наукових центрів зарубіж-

них регіональних досліджень. Університет проводить багато міжнародних конференцій. Студенти вивчають іноземні мови та відвідують навчальні курси із зарубіжних країн. 45% студентів продовжують навчання за кордоном. Наприклад, дуже поширеною є практика проведення літніх шкіл у зарубіжних вищих навчальних закладах. Університет Дюка уклав 350 угод про співпрацю з ВНЗ різних країн світу (з них реально діють – 50). Тут працює близько 440 іноземних професорів, учених, аспірантів.

5. Соціалізація студентів і підготовка їх до соціальної діяльності.

Першим етапом виховання зі студента морально-етичного громадянина України є його соціалізація, що може відбуватися під час включеного навчання, міжнародних практик і стажувань, участі в міжнародних студентських гуманітарних програмах. Другим, дуже важливим етапом є підготовка студентів до самостійної соціальної діяльності, зокрема залучення їх до реальної соціальної роботи під час навчання: завдяки цьому відбувається виховання студента як активного члена громадянського суспільства.

Отже, досвід міжнародної вищої освіти є корисним як із позицій подальшої демократизації навчального процесу в українських ВНЗ, так і реально надання широких повноважень ВНЗ, викладачам і студентам для їхньої ефективної участі в освітній діяльності. Впровадження принципів міжнародної вищої освіти є одним із наступних – після зовнішнього незалежного оцінювання знань випускників середніх шкіл – реальних кроків щодо запобігання зловживанням у галузі освіти, підвищення її ефективності та якості. Особливо це важливо з огляду на майбутню євроінтеграцію України і приєднання до світового освітнього простору.

Інтернаціоналізація української вищої освіти необхідна для залучення до навчання більшої кількості студентів із зарубіжних країн. Запрошення до освітньо-наукової, виховної і культурно-просвітницької діяльності фахівців із провідних ВНЗ та наукових установ світу є необхідним для реалізації спільних міжнародних освітніх проектів, співпраці й зміцнення цивілізованих відносин.

Робота ВНЗ із соціалізації студентів та підготовки їх до самостійної соціальної діяльності може бути ефективною за умови застосування принципів міжнародної освіти і подальшої інтернаціоналізації національної вищої освіти.

Література

1. Ковчина І.М. Теорія та практика підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-правової діяльності / Дис. ... докт. пед. наук, НПУ ім. М.Драгоманова, 2007. – 533 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В.Г. Кременя. Авт. кол.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабін. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
3. *Суспільство і цінності*. Коледжі та університети у Сполучених Штатах / Державний департамент США. Бюро міжнародних інформаційних програм. – США, Вашингтон, видавництво: eJournalUSA, листопад 2005. – 63 с.
4. *Forest, James J.F. and Altbach, Philip G., eds.* The International Handbook of Higher Education (за ред. Фореста Джеймса і Олтбаха Філіпа. Міжнародний довідник з питань вищої освіти). – New York: Springer, 2005. – Режим доступу: <http://www.higher-ed.org/handbook/TOC.pdf>
5. *Прозорість і корупція в системі вищої освіти* / 36. матеріалів конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – 308 с.
6. *Американское университетское образование: уроки для России* / Затулин О.А., Капустин Б.Г., Константиновский Д.Л. и др. // Отчет по результатам посещения Университета Дюк в Северной Каролине, май 2004 г. – Российское образование. Система федеральных образовательных порталов. Федеральный специализирован. портал «Сравнительная образовательная политика». – Режим доступу: <http://comparative.edu.ru/9080/PortalWeb/document/show.action?document.id=4398>
7. *Schiller International University*. Florida, U.S.A. – London, UK – Paris & Strasbourg, France – Heidelberg, Germany – Madrid, Spain – Leysin, Switzerland. General Catalog. Effective August, 2008. – 257 p. – Режим доступу: <http://www.schiller.edu>

Анотації

У статті розглянуто проблеми вдосконалення організації діяльності ВНЗ і підвищення ефективності навчально-виховного процесу, підготовки фахівців міжнародного рівня і їхньої подальшої інтеграції в міжнародне співтовариство шляхом впровадження передового досвіду в галузі міжнародної освіти, принципів її організації та інтернаціоналізації вищої освіти. Аналізуються етапи соціалізації студентів і їхньої підготовки до соціальної діяльності.

В статье рассмотрены проблемы усовершенствования организации деятельности вузов и повышения эффективности учебно-воспитательного процесса, подготовки специалистов международного уровня и их дальнейшей интеграции в международное сообщество путем внедрения передового опыта в области международного образования, принципов его организации и интернационализации высшего образования. Анализируются этапы социализации студентов и их подготовки к социальной деятельности.

The problems of improving of higher educational establishments activities organization, increase of efficiency of educational process, training of specialists according to international standards and their subsequent integration into international community by means of implementation of modern experience in the sphere of international education, principles of its organization and internationalization are considered. The stages of socialization of students and their preparation to social activities are analyzed.